

AdRem

Nummer 1, Januari 2024, Jaargang 44

Inhoud

Wat er allemaal aan de hand was	2	Twee hobby's gemakkelijk te combineren	9
Plant van de maand november	4	Steengoed	10
Plant van de maand december	5	Met een boekje in een hoekje	11
Fotogalerij	6	Onder ons gezegd	12
Fotogalerij	7	Jaarprogramma 2024	13
Wilde mutanten	8		

Succulenta—Afdeling “De Achterhoek”

Opgericht september 1975

Bestuur

Verenigingsavonden:

Iedere tweede donderdagavond van de maand in "Kruidenhof te Mallum" In Eibergen. Aanvang 20:00 uur.

Contributie:

Lidmaatschap € 20,- per jaar. Te voldoen op bankrekeningnummer IBAN NL 95 RABO 0189523832 t.n.v. Cactusvereniging "De Achterhoek".

Naast de contributie voor de afdeling, moet er ook nog € 30,- contributie aan de landelijke vereniging "Succulenta" betaald worden.

Informatie:

Voor informatie over de vereniging kunt u op de hiernaast staande adressen terecht, of op de verenigingsavonden zoals hierboven vermeld staat.

Voorzitter:

Theo Rengelink
Geleijnsestraat 48
7009 KE Doetinchem
0314 324154

Secretaresse:

Annie Heijnen,
Kuipersweg 9
7107 BC Winterswijk
0543 564314

Penningmeester:

Diddy Hoogstraten
Rozenkamp 8
7151 VN Eibergen
0545 472778

Leden:

Trudy Welman
Julianastraat 17
7161 CP Neede
0545 295813

Jurrie Hardiek,
M. Krusemanstraat
122
7513 HM Enschede
053 4301499

Foto voorpagina: Kerstcactus in gevangenschap (gemaakt door Theo)

Wat er allemaal aan de hand was

Allereerst: Gelukkig 2024!

Tenslotte is dit alweer het januari nummer. Als ik dit schrijf is het echter nog half december.

Alle planten staan weer binnen en dan is er toch weer 1 plant die een nachtje te lang buiten heeft gestaan en al zijn bladeren afwerpt. Ik heb het hier over een boomvaren uit Nieuw-Guinea die tot -3 altijd zonder problemen buitenstaat, maar die -4 toch echt te koud vind schijnbaar. Nu maar hopen dat de groeikern niet bevroren is en weer uitloopt. Alle cactussen uit Brazilië en andere koukleumen uit Zuid-Afrika staan alweer lekker in huis bij of op de verwarming.

De kas heb ik dit jaar nauwelijks ingepakt met noppenfolie, ik gooi er wel wat dekens overheen als het echt koud word. Zoveel hoeft ik toch niet te verwarmen, bij -2 gaat in mijn kas de kachel pas aan, dus ik probeer het deze winter zonder dat gehannes met stukjes noppenfolie en plakband. Volgend jaar toch maar eens grote stukken folie voor aan de buitenkant aanschaffen om vast te klikken, bij Diddy ziet het er altijd zo makkelijk uit!

In november zijn Jur en ik op ziekenbezoek geweest bij Jan Dankbaar. Het was heel gezellig en hij had veel te vertellen. Hij was wel wat kortademig en ik denk erg moe na ons bezoek, hij wou ons perse zijn kasje nog laten zien bij vertrek. Dit was ook wel de moeite waard, zijn planten staan er mooi bij. Bij deze de hartelijke groeten aan iedereen van Jan en zijn vrouw.

De Zwitserse cactusvereniging geeft met enige regelmaat lezingen via het internet, middels zogenaamde Zoom-meetings. Dit is dan eigenlijk gewoon een lezing van een uur via je beeldscherm. Deze kun je bijwonen als je lid van de DKG, de Duitse club, bent. Sommigen worden later ook op YouTube gezet en zijn dan voor iedereen te bekijken, zonder dat je lid hoeft te zijn. Zo heb ik afgelopen week een leuke lezing over Mexicaanse zeldzaamheden gezien en vorige maand een lezing over de chemie in cactussen, heel interessant.

Deze lezingen zijn dus voor iedereen gratis te kijken via: @skgakteenundsukkulenten9060

Als je de gele tekens zo achter elkaar intoetst bij YouTube (<https://www.youtube.com/>) moet je bij hun lezingen komen. Mocht dit niet lukken kun je een mailtje aan mij sturen, dan kan ik kijken wat ik met mijn geringe digitale kennis voor je betekenen kan. Laat je niet afschrikken door het feit dat het Zwitsers zijn, als je Duits kan volstaat dat, het is gewoon Duits met een grappig accent.

Ik ben vast begonnen met verpotten van de eerste Rebutia's die uit hun pot groeien, dat is nou leuk winterwerk. Ik zet sommige grotere clusters/planten nu in een terracotta pot (nog bedankt Trudy!), dit lijkt mooier, neemt wel iets meer plek in, maar de planten vinden het eigenlijk fijner en het oog wil ook wat.

Helaas moet ik mededelen dat Bertus Scholten stopt als lid van onze club per 1 januari. Hij zag er steeds meer tegen op om 's avonds in het donker te moeten rijden. We zullen Bertus en zijn vrouw Lies dus moeten missen in het vervolg. Jammer als we het vinden, is het ook wel begrijpelijk dat de oudstgedienden als eerst afzwaaien. Ik heb ze vorig jaar bezocht met Annie, om foto's en informatie te vragen over de beginjaren van de club, aangezien ik een artikel over de geschiedenis van de afdeling wil schrijven in Succulenta. Dat was een heel gezellig bezoek, zeker voor herhaling vatbaar, als er mensen mee willen, graag, mits Bertus en Lies daarvoor in zijn uiteraard.

Hierbij wil ik Bertus en Lies hartelijk bedanken voor de mooie en leuke tijden die we samen beleefd hebben, ik ken ze pas een paar jaar, maar velen van de club kennen hen al vanaf het oprichten van de club of al vele jaren vanaf dat zij zelf lid werden. Wij zullen warme herinneringen aan hen overhouden.

Ik wil in ieder geval voorstellen om de ADREM aan ze te blijven sturen, ze zijn tenslotte 47 jaar lid geweest, dat verdienen ze zeker!

Een heel voorspoedig en groeizaam 2024 gewenst!

Theo

Plant van de maand november

Dioscorea elephantipes

Foto 1: *Dioscorea elephantipes*

De plant van deze maand wordt ook wel Hottentotbrood genoemd, omdat de binnenkant van oudere exemplaren veel zetmeel bevat en ze daarom nog wel eens verorberd worden door de plaatselijke bevolking. De tegenwoordig misschien iets vriendelijkere naam olifantenpoot slaat op het uiterlijk van de verhoutte knol, die wel iets weg heeft van een olifantenpoot. In Das Sukkulantenlexicon van Jacobsen wordt hij *Testudinaria elephantipes* genoemd, schildpadachtige olifant, geweldig toch, onze nieuwe huisgenoot heet *Testudo hermanni*, maar dit terzijde. Genoeg gehannes over de naam.

Het gaat hier over een tweehuizige plant, oftewel je hebt mannelijke en vrouwelijke individuen,

net als bij mensen! De verschillen tussen de geslachten zijn nauwelijks zichtbaar en zitten hem in de 4 mm. grote bloemetjes. Als je nageslacht wilt is het wel handig om mannetjes en vrouwtjes bij elkaar te zetten, wederom, net als bij mensen! De plant zelf is een bladverliezende klimplant met een verhoutte knol (caudex) die tot wel 1 meter in doorsnede kan worden. In de natuur is de knol vaak ondergronds, maar in gevangenschap vinden we het vaak mooi om de knol bovengronds op te potten. Hierdoor is deze ook minder vatbaar voor rot, omdat hij zo sneller opdroogt. Sommige kwekers planten ze voor een paar jaar in de volle grond (ondergronds), waarna de knol snel in omvang toeneemt. De plant slingert zelf vrolijk door de kas met kleine hartvormige blaadjes. De planten worden in 1 groeiseizoen een paar meter lang, waarna ze, bij het aanbreken van het droge seizoen, afsterven. Zo is de plant perfect beschermd tegen de vijandige zomer in de halfwoestijnen van zuidelijk Afrika. Bij de eerste regens loopt hij (of zij) dan weer snel uit om zijn ding te doen voor de zon weer te bruut wordt. De overlevingsstrategie lijkt zodoende op voorjaarsbollen, snel je cyclus afmaken en wegwezen!

Het exemplaar wat Tonnie en Benny wonnen met de plantverloting deze maand is nog vrij jong en moet nog zijn typische zes-tot achthoekige tuberkels of uitstulpsels maken. Er zijn al wel iets barsten zichtbaar, het begin van de vergroeiingen.

De knol moet op een goed doorlatend substraat geplant worden en mag tijdens de rust, als er geen groen aanwezig is, geen water hebben en mag zodoende ook donker staan eventueel. Pas als hij weer uitloopt moet hij weer in het licht en mag hij weer langzaam iets water.

Zelf heb ik deze planten nooit verzorgd, dus al deze informatie komt van tweede hand, te weten: -Das Sukkulantenlexicon, Hermann Jacobsen, -Liffle, internet.

Theo

Plant van de maand december

Haworthia odetteae

Foto 2: *Haworthia odetteae*

Omdat we de bijeenkomst in december geen verloting hadden, heb ik zelf maar weer een plant gekozen. Dit keer een *Haworthia* die ik zelf aangeschaft heb bij Gerrit Melissen, de *odetteae*.

In de boeken die ik over *Haworthia* heb word deze nog niet vermeld, omdat hij in 2003 pas beschreven is door Ingo Breuer. Ik geloof dat hij eerder *H. bolusii* 'odetteae' genoemd werd. De nieuwbeschrijving in 2003 kan dus ook alleen de oprichting van een eigen soort voor deze plant zijn, dan zou hij dus al eerder beschreven zijn onder een andere naam, maar daar kon ik zo snel niks over vinden.

Deze informatie heb ik zo bij elkaar gezocht op het internet, waaronder op de website van Kew

Gardens. Ook nog van een *Haworthia* webpagina met een wat ouderwets uiterlijk, maar wel verse informatie, maar hoe ik bij zo'n site gekomen ben kan ik niet navertellen, gewoon wat googelen op de naam en kijken wat geloofwaardig lijkt.

Veel schiet je dan nog niet op, de laatstgenoemde site vermeld alleen dat hij in de oostelijke kaapprovincie in Zuid-Afrika voorkomt, dat hij compacte naar binnen gedraaide balletjes maakt, met zachte stekels aan de bladranden met een lange eindstekel. De rest leid ik dan maar af van de *H. bolusii*. Deze groeien meestal solitair, tot zo'n 10 centimeter doorsnede. Bijgevoegde foto lijkt me een habitatfoto omdat ze zulke ingedroogde bladpunten hebben, wat de *bolusii* ook meestal heeft. De *odetteae* die ik echter verzorg heeft hele mooie gave bladuiteinden. Dit kan natuurlijk ook komen omdat mijn plant nu aan het einde van zijn groeiseizoen zit en dus waarschijnlijk op zijn mooist is. Wie weet ziet hij er over een halfjaar anders, meer verdroogd uit.

Ik plant alle *Haworthia*'s op hetzelfde grondmengsel als al mijn succulenten en dit lijkt goed te gaan, te weten: ¼ turf, ¼ zand, ¼ fijne bims en ¼ fijne lava. De gewone *bolusii* bij mij verschilt van de *odetteae* doordat *bolusii* duidelijk iets dikkere bladeren heeft, waardoor je heel mooi kunt zien dat de bladuiteinden doorzichtig zijn, een beetje als een *H. cooperii*, maar dan met spitse punten. De *odetteae* heeft nog veel dunnere uiteinden waardoor je niet kunt zien of ze doorzichtig zijn maar het geeft de plant als geheel wel een sierlijker uiterlijk, de *bolusii* wil aan het einde van het droge seizoen er nog wel eens uitzien als een ingedroogde ui, wat weer zijn eigen charme heeft.

In de natuur groeien ze meestal in bescherming van wat struikjes of rotsen, dus een plek onder de tafel van de kas of een zonnige vensterbank, moet wel volstaan.

Theo

Fotogalerij

Verzorgd door Piet.

Foto 3: Fockea Edulis

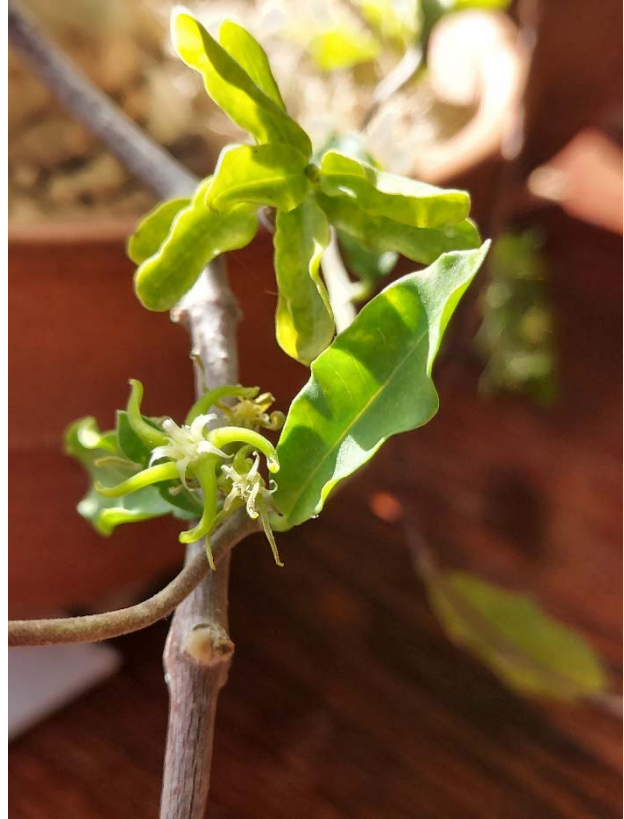

Foto 4: Fockea Edulis

Foto 5: Echinocereus

Foto 6: Verzameling in de oude kas van Piet

Fotogalerij

Verzorgd door Theo.

Foto 7: *Astrophytum asterias*

Foto 8: *Echinopsis ancistrophora*

Foto 9: *Eriocyce*

Foto 10: *Stapelia* sp. (klaar om toe te happen)

Foto 11: *Sulcorebutia hofmannii*

Foto 12: *Thelocactus hexaedrophorus*

Wilde mutanten

Dahliabloem

Ik heb in de moestuin een stel groenbladige dahlia's, die verschillend donkerrood, rood of oranje bloeien. Het bloemtype is seerose, een beetje zo opgebouwd als een lotusbloem, zie de foto's. Dit vind ik persoonlijk voor Dahlia's de mooiste bloemvorm, ik geef niet zoveel om cactus- of pompom bloemen, alleen bij Dahlia's dan hè! zeg ik er maar even bij.

Foto 13: Mutant

Foto 14: Normaal oranje

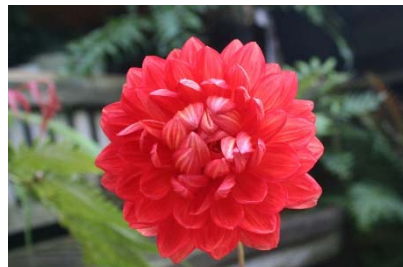

Foto 15: Normaal rood

Dahlia's komen van oorsprong uit Mexico en vormen een soort knollen onder de grond. Van oudsher is men gewend om de knollen in het najaar uit te graven en ze in het voorjaar weer te planten, al dan niet na ze eerst voorgegroeid te hebben. De knollen worden dan vorstvrij bewaard in houten kratten ofzo. Er werd altijd gezegd dat dit was tegen het rotten of het vriezen.

Ik plant mijn Dahlia's altijd vrij diep, op zo'n 30 cm., waarmee ze tegen de mildere vorsten beschermd zijn. Als het serieuzer gaat vriezen dek ik ze af met takken/bladeren. Mijn moestuin staat tegen een oude rivierduin van de Rijn en de bodem bestaat dus voornamelijk uit (stuif)zand, daarom ben ik niet zo bang dat ze gaan rotten door slechte drainage. Dit doe ik in deze tuin al 5 jaar en ze komen altijd mooi terug, zij het wat later dan bij de burens, zo'n week. In mijn vorige moestuin in Gaanderen, ook op zand, liet ik ze ook altijd staan en dat ging 10 jaar goed.

Nu viel me deze zomer een rode bloem op met een paar oranje bloembladeren. Of dit nu veroorzaakt wordt door een virus of dat dit de oude kleur waarnaar hij terug wil? Gezien de overeenkomsten tussen de planten lijkt me de ene uit de andere gekweekt te zijn, dus de laatste mogelijkheid zou wel eens kunnen. Je zou dan denken dat de oranje uit de rode gekweekt is, waarnaar de plant dan probeert terug te keren, dit zie je wel eens met bontbladige planten, die ineens groen uit gaan groeien. Hoe het ook zij, ik wou jullie deze bijzonderheid niet onthouden, virus of niet, hij doet iets onverwachts, dus noem ik het een mutant.

Theo

Twee hobby's gemakkelijk te combineren

Hier zijn we weer met het tweemaandelijks artikel over planten en bomen die we bij onze wandelingen, tegen kunnen komen in Nederland waar dan ook.

Foto 16: *Equisetum telmateia*

Als eerste de Reuzenpaardestaart (*Equisetum telmateia*) uit de Paardenstaartfamilie (Equisetaceae).

Een vaste plant die tot 180 cm hoog kan worden en wortelstokken heeft. De plant komt voor op matig voedselrijk maar vochtige grond, vooral bij kalkrijke bronnen. Aan het eind van de stengels verschijnen de 10cm grote aren die de sporen bevatten die rijp zijn in april en mei. *Equisetum* komt van het Latijnse equus (paard) en setum (haar). Omdat veel soorten op paardenstaarten lijken. *Telmateia* betekend moeras.

De tweede plant is een struik de Beklierde Heggeroos (*Rosa tomentella*) uit de Rozenfamilie (Rosaceae). Een struik

Foto 17: *Rosa tomentella*

die tot 3 meter groot wordt en in Nederland op de Rodelijst staat. De roze bloemen verschijnen van juni tot in Augustus en hebben een doorsnede van 4 cm. De struik komt voor op droge, kalkhoudende grond, zoals zeeduinen of zonnige bosranden. *Rosa* is Latijn voor Roos, die naam komt via het oud Griekse rodon van het oud Perzische wurdo wat doren struik betekend. *Tomentella* betekend viltig behaard.

Foto 18: *Abies alba*

Nu de derde soort een boom de Gewone Zilverspar (*Abies alba*) uit de de familie van de Naaldbomen (Pinaceae). Er zijn wel 45 soorten *Abies*. Van deze boom wordt het hout gebruikt in de bouw maar ook voor meubels. Ook wint men olie uit het hout en loof die gebruik worden in de geneeskunde bij kneuzingen. De boom kan tot 40 meter hoog worden. Kan niet vinden wat *Abies* betekend maar *alba* betekend wit.

Bij deze wens ik iedereen een mooi gezond en bloemrijk 2024 toe.

Jur

Steengoed

Massonia

Massonia is een bolgewas uit de Asparagaceae familie. De geslachtsnaam is vernoemd naar de Schotse botanicus en hovenier Francis Masson. De habitat van Massonia is Zuid-Afrika. Ze groeit op droge zandgronden. De plant is in de zomer in rust, d.w.z. dat er geen blad meer aanwezig is en ze ook geen behoefte aan water heeft. Pas in de herfst ontwikkelen zich twee bladeren die tegen over elkaar plat op de grond liggen. Nadat het relatief brede blad gevormd is verschijnt in het midden de bloemknop.

Bij ons valt de groei en bloeiperiode in november-december. Het blad is afhankelijk van het soort, glad of bedekt met kleine bultjes. Massonia depressa heeft glad blad, Massonia pustulata heeft kleine bultjes op het blad. De bladnerven lopen in de lengte van het blad en liggen in gelijke lijnen naast elkaar.

Zo'n 15 jaar geleden kreeg ik van Diddy een zaailing van Massonia pustulata, die ondertussen ter ziele is gegaan, maar wel voor nakomelingen heeft gezorgd. In 2017 heb ik haar bestoven en heeft ze zaden gevormd die in 2018 gezaaid zijn. De eerste jaren waren bij deze nakomelingen de bladeren zeer smal en glad maar sinds 2 jaar hebben ze bultjes en dit jaar heeft de eerste een bloem vertoond.

De bloem die net boven de grond komt heeft een trosje groen-witte buisjes met lange meeldraden die recht omhoog staan. Vanaf het voorjaar tot de herfst staan ze in de kas. In de zomer staan ze wat uit het zicht en krijgen geen druppel water. Als in het najaar het eerste groene puntje van groei zichtbaar is krijgen ze voorzichtig een watergift.

Als het blad voldoende ontwikkeld is worden ze in november in huis gehaald om van de bloei te genieten die een week of vier duurt. Ze vragen afhankelijk van de standplaats regelmatig wat water en ook een bemesting wordt op prijs gesteld. Ze staan in bims en daar zitten geen voedingsstoffen in. Na de bloei blijf ik water geven tot het einde van de winter. Als de plant weer in rust gaat, te zien aan het langzaam vergelen van het blad, stopt geleidelijk het watergeven. In het voorjaar gaan ze terug naar de kas.

Foto 19: Jeugd stadium

Foto 20: Met beginnende knop

Foto 21: Met grotere knop

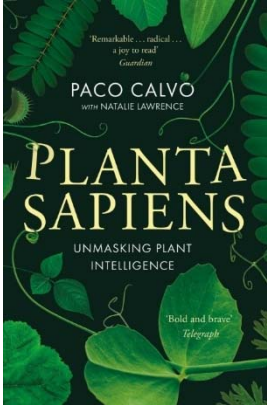
Foto 22: Volledige bloei

Foto 23: Uitgebloeid

Trudy

Met een boekje in een hoekje

Ik wil het hier nu graag over een iets ander boek dan anders hebben: *Planta Sapiens* van Paco Calvo. Niet een boek alleen over een bepaalde plantengroep dus, maar een allesomvattend werk over alle planten in het algemeen. De titel betekent zoiets als 'Denkende plant' in het latijn en is natuurlijk een verwijzing naar *Homo sapiens*, de mens. Nu zullen de meesten meteen lachen bij het lezen van zo'n titel, de schrijver weet toch wel een sterke zaak naar voren te brengen dat planten toch enige vorm van intelligentie moeten bezitten.

Op vakantie probeer ik vaak boekwinkeltjes op te zoeken om te kijken wat er te koop is. Zo kwam ik afgelopen zomer in een heel leuk boekwinkeltje in Kenmare, Ierland, alwaar ik dit boekje aangeschaft heb voor 15 Euro.

De schrijver is een Spaanse professor in de wetenschapsfilosofie, verbonden aan de universiteit van Murcia. Hier bedrijft hij het MINT-lab, Het Minimale INTelligentie laboratorium, waar ze onderzoek doen naar eventuele intelligentie in planten.

Dit boekje is een paperback versie uit 2023, het boek is in 2022 voor het eerst in Groot-Brittannië verschenen. Het geheel is in samenwerking met een schrijver in elkaar gezet, zodat de schrijver en de academicus elkaar mooi aanvullen. Het 280 pagina's tellende boekwerkje is in het wetenschappelijke Engels geschreven, maar de schrijver heeft zich duidelijk moeite getroost om het juist voor leken begrijpelijk te maken.

Het boek begint met enkele wonderlijke experimenten waardoor de blik op planten al iets kantelt. Daarna gaat hij verder met een zoektocht in de psychologie waarom mensen eerder reageren op dieren dan op planten, heel aannemelijk allemaal. Het hele boek is doortrokken en onderbouwd door wetenschappelijke studies van verschillende vakgebieden, wat het alleen al heel interessant maakt. Onderzoeken en experimenten op het gebied van plantengedrag zijn meestal heel recent en worden goed benoemd, wat uitnodigt tot verder (literatuur)onderzoek.

Zomaar een citaat: *'Is it justified to bring wild organisms in captivity?, Arguably, we do not know how to manage them sustainably in the wild, never mind keep them happy in captivity and the idea that we do is pure hubris, part of a long history of controlling and dominating other species.'*

Vertaald: *'Is het gerechtvaardigd om wilde organismen in gevangenschap te brengen? We weten waarschijnlijk niet hoe we ze in het wild duurzaam moeten beheren, laat staan hoe we ze gelukkig kunnen houden in gevangenschap, en het idee dat we dat wel doen is pure hoogmoed, onderdeel van een lange geschiedenis van controle en het domineren van andere soorten.'*

Ha, dat is nog eens stof tot nadenken.

Dat hij soms wat voorbarige conclusie lijkt te trekken zij hem vergeven, je gaat in ieder geval met een andere bril naar onze groene vriendjes kijken, alleen daarom is dit boek al verfrissend om te lezen. Ik heb het boek net uitgelezen en kan hem zeker aanraden, wie hem lenen wil, laat het weten.

Theo

Onder ons gezegd

Verslag van de bijeenkomsten op 9 november en 14 december.

Op 9 november houdt Theo Rengelink een lezing over Ierland waar hij met Saskia met vakantie is geweest. We zien geen cactussen maar wel veel mooie planten vooral varens, een andere specialiteit van Theo. Verschillende tuinen en mooie landschappen waar Theo enthousiast over vertelt.

Op 14 december houden we weer onze praat- en fotoavond. De opkomst is niet zo heel groot wegens griep, corona en verhindering van enkele leden. Toch was het een gezellige avond met een hapje en een drankje. Er werd heel wat afgekleetst.

Anke Waalderbos is in augustus opgenomen in het verzorgingstehuis in Lichtenvoorde. Ze heeft daarom haar lidmaatschap opgezegd. Ook Bertus en Lies Scholten hebben hun lidmaatschap opgezegd. Het wordt voor Bertus allemaal een beetje te zwaar en cactussen kan hij toch niet meer houden. Jammer, zij zijn 47 jaar lid geweest. Wij wensen ze en ook Anke nog goede jaren.

Tot slot wens ik iedereen fijne feestdagen en een goed en gezond 2024.

Foto 24: Lezing van Theo over Ierland

Annie

Jaarprogramma 2024

Januari	11	Lezing Trudy Welman over Sardinië.
Februari	8	Jaarvergadering. Plantbespreking..
Maart	14	Praktijkavond. Vermeerderen, zaaien etc.
April	11	Vervolg praktijkavond.
Mei	2	Tuinbezoek Diddy Hoogstraten.
	25	Reisje
Juni	13	Lezing van Henk Viscaal.
Juli	11	Tuinbezoek fam. Heijnen en misschien bezoek Garten Picker..
Augustus		Vakantie
September	12	Lezing Gert Ubink.
Oktober	10	Gastspreker.
November	14	Ruilavond.
December	12	Praat- en foto-avond.

Open Dag

Zaterdag 6 april 2024

Mijnsherenweg 20

1433 AS Kudelstaart

Tel. 0297 326889

